

Det er mulig – selv i Bergen

Rødts forslag til budsjett for Bergen kommune 2020–2024

Innholdsfortegnelse

Innledning

1. Mot forskjeller og fattigdom	s. 2–3
2. For en rettferdig klima- og miljøpolitikk	s. 3–4
3. Om budsjettprosessen: Hvor tar Rødt pengene fra?	s. 4–5

Tjenesteområder – drift

01A Barnehage	s. 6
01B Skole og SFO	s. 6–7
01C Spesialpedagogiske tjenester	s. 7
02 Barnevern	s. 7–8
03A Tjenester til eldre	s. 8
03B Tjenester til funksjonshemmede	s. 8
03D Psykisk helse	s. 9
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	s. 9
05A Forebyggende helsearbeid	s. 9–10
08 Samferdsel	s. 10
09 Boligtiltak	s. 10–11
11A Lærlinger	s. 11
11B Arbeidsmarkedstiltak	s. 11–12
12A Kultur	s. 12
15 Bystyrets organer og administrasjon	s. 12–13

Tjenesteområder – investering

01A Barnehage	s. 14
03B Tjenester til utviklingshemmede	s. 14
08 Samferdsel	s. 14
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	s. 14
10C Naturforvaltning og parkdrift	s. 14
10D Klima og miljø	s. 14
12A Kultur	s. 14
12B Bibliotek	s. 14
18A Vann og avløp	s. 14

<i>Saldering</i>	s. 16

1. Mot forskjeller og fattigdom

«Finnes her nød og sult, skyldes det svik.»

Slik formulerte den bergenske forfatteren og antifascisten Nordahl Grieg det i 1936. Utsagnet er like aktuelt i dag.

I Bergen øker de økonomiske forskjellene. Det gir seg kanskje tydeligst utslag i at stadig flere barn vokser opp i fattigdom. Tidligere i år leverte Bufdir en oversikt over hvor mange barn som vokser opp i såkalte «husholdninger med vedvarende lavinntekt». Med dette menes mennesker som er fattige, personer som tjener under 50 prosent av medianinntekten i Norge.¹ Uavhengig av hva man kaller det for, så viser oversikten at antallet barn som vokser opp i fattigdom har økt betydelig de siste ti årene og at hele 10 prosent av bergenske barn lever i fattige familier.

Andre undersøkelser avslører den samme tendensen: Denne høsten la Bergen kommune frem det som tidligere har blitt omtalt som *Levekårsrapporten*, nå omdøpt til *Folkehelseoversikten*. Også denne konkluderer med at andelen barn som vokser opp i fattigdom øker. Det later til at kommunens rapport ikke måler inntekten over tid, men også ut ifra disse beregningene øker tallet:

«Etter 2011 har andelen barn i lavinntektshusholdninger økt hvert år på landsbasis. [...] Tallene fra 2017 viser at i Bergen lever i snitt 5,8 % av barna i en lavinntektshusholdning. De områdene med høyest andel er Slettebakken, Solheim nord og Sentrum der over 15 % av barna bor i lavinntektshusholdning. Til sammenlikning viste 2016-rapporten at 5,5 % av barna i Bergen bodde i lavinntektshusholdninger.» (*Folkehelseoversikt*, 2019, s. 72)

Den er særlig høy i husholdninger med innvandrerbakgrunn, men den øker også uavhengig av denne faktoren: «Ser vi på barna uten innvandrerbakgrunn er det også en økning siden 2011, mye av dette henger sammen med at flere barn i lavinntektsgruppen har kun en forsørger.» (Også rapportens s. 72)

Kommunens tall er lavere enn de Bufdir opererer med, antakelig fordi den ikke måler den lave inntekten *over tid*. Konklusjonen er like fullt den samme: Stadig flere vokser opp i fattigdom.

Bergens Tidende (6.12.2019) har i desember funnet frem ytterligere dokumentasjon som tyder på at fattigdommen har økt drastisk de siste ti årene:

- I 2018 mottok 354 familier tilskudd til fritidsaktiviteter – en dobling siden 2010.
- I samme tidsrom har antall familier som mottar ekstra juletilskudd i Bergen økt fra 520 til 1114.
- 265 familier får i dag økonomisk støtte til SFO mot 162 i 2010.

Hvorfor er det slik?

¹ Hvordan man regner medianinntekten varierer. De siste tallene fra SSB forteller at den er på 431 000 etter skatt for enkeltpersoner, mens den er på 510 000 for husholdninger etter skatt. Da er studenthusholdninger utelatt fra statistikken.

Alt tyder på at når noen blir rikere, blir andre fattigere. Når reallønnen står stille eller til og med går ned, øker forskjellene. De seks siste årene har nesten 30 prosent av lønnsinntakene opplevd at reallønnen deres har gått ned, og denne nedgangen er sterkest i yrkesgrupper som allerede tjener lite fra før av:

«Gjennomsnittlig er det reallønnsnedgang i de tre laveste lønnsgruppene. I de tre gruppene som utgjør de 30 prosent lavest lønnede, har reallønnen gått ned fra 2013 til 2018.» (Faktisk.no, 27.11.2019)

Dessuten fører den politiske ledelsen en aktiv politikk for å øke ulikheten: Når regjeringen kutter i arbeidsavklaringspenger og barnetillegget samtidig som de fjerner arveavgiften og kutter i formueskatten, øker forskjellene.

Nordahl Griegs motto er like sant nå som for nesten hundre år siden. Det trengs en radikal omveltning av samfunnet for virkelig å stanse den enorme konsentrasjonen av makt og rikdom som vi opplever i verden så vel som Norge i dag. Rødt tror ikke at vi kan få til en slik endring alene, og heller ikke gjennom Bergen kommunes budsjettbehandling. Men vi mener at det går an å prioritere annerledes og omfordele slik at de som har minst får mer, og slik at de som har mest får mindre.

Vi vil særlig trekke frem følgende tiltak som vi mener vi være viktig for å redusere forskjellene, og som det går an å lese mer om i dette dokumentet:

- Gratis SFO for førsteklassinger for førsteklassinger
- Redusert foreldrebetaling i barnehager
- Gjøre Kulturskolen billigere
- Gjeninnføre 80 prosentregelen (som sikrer varig trygdete å ha 80 prosent av minstepensjon disponibelt etter at boutgifter er dekket)
- Heve sosialhjelpssatsene til SIFO-nivå
- Slutte å leie ut kommunale boliger til markedspris («gjengs leie»), og i stedet til en rimelig, politisk styrt pris
- Innføre en prøveordning med sekstimersdag for ansatte over 60 år (i typiske «sliteryrker»)
- En mer rettferdig og omfordelende eiendomsskatt
- Kutte i politikerlønninger
- Stanse velferdsprofitørene (og dermed konsentrasjon av rikdom) gjennom oppkjøp av private barnehager

2. For en rettferdig klima- og miljøpolitikk

«Kan hende det gjelder å redde vår jord.»

Det skrev Rudolf Nilsen allerede i 1926.

Klimakrisen er veldokumentert og katastrofal, og allerede nå merker vi virkningene av den. I Bergen – så vel som i andre deler av verden – opplever vi mer ekstremvær, og i fremtiden vil vannstanden øke betydelig. Derfor mener Rødt at det er hull i hodet å planlegge at Bybanen skal gå langs Bryggen, og ikke tunnel. Akkurat den saken vedtas ikke i budsjettet, men vi kan gjøre en rekke andre tiltak som både vil bidra til å

dempe klimakatastrofen samt gjøre oss bedre rustet til å takle endringene som venter oss.

For å få til dette, trenger tiltakene legitimitet. Det kan ikke være mulig å kjøpe seg bort fra klimaansvaret, og staten kan ikke skyve ansvaret og utgiftene for en klimavennlig infrastruktur over på kommunene. Vi vil at Bybanen og rassikring av veinett skal finansieres over skatteseddelen (statlig) og ikke gjennom bompenger.

Som om ikke det var alvorlig nok med klimakrisen, så konfronteres vi også med en artsmangfoldskrise, slik FNs Naturpanel konkluderte med tidligere i år. Vi løser ikke klimakrisen med å intensivere artsmangfoldskrisen. Det hjelper ikke å bygge ut vindmøller, bare fordi dette gir kraftselskapene gunstige skattefordeler. Alt henger kanskje ikke sammen med alt, men det meste henger sammen med kapitalismen. Disse to krisene – klimakrisen og artsmangfoldskrisen – henger sammen med kapitalismen. Derfor må vi få en slutt på kapitalismens veksttrang. I fremtiden trengs det mindre vekst og mer fellesskap. Aldri før har det vært mindre tvil om at det faktisk handler om å redde vår jord – og alle artene på den.

Selv om vi må jobbe for en rettferdig omstilling nasjonalt og internasjonalt, må vi også gjøre vårt lokalt. Rødt vil særlig trekke frem følgende tiltak som vi mener vi være viktig for å ta lokale grep gjennom kommunens budsjett, og som det går an å lese mer om i dette dokumentet – særlig i den delen som angår kommunens investeringer:

- Gjeninnføre gratisbussen i sentrum (i kommunal regi)
- Ta vare på grunne lunger, og bygge nye på eksisterende parkeringsanlegg (eksempelvis på Nøstet)
- Lokal satsing på sykkel- og gangfelt
- Bygge flere miljøfartsdumper i sentrale strøk
- Bevilge mer penger til flomsikring

3. Om budsjettprosessen: Hvor tar Rødt pengene fra?

Rødt blir ofte beskyldt for å operere med monopolpenger. (Dette til tross for at vi er innbitte motstandere av monopolkapitalisme.)

Gjennom budsjettforhandlinger har vi likevel vært villige til å prioritere noen tiltak som er spesielt viktige for oss for å minske forskjellene i byen vår, og for å få en mer rettferdig klima- og miljøpolitikk. Rødt har dessuten kommet med helt konkrete forslag til hvordan vi kan saldere noen av våre forslag, gjennom kutt i politikerlønninger og en omfordelende eiendomsskatt.

I vårt alternative budsjett velger vi likevel å vise til vårt alternative budsjett på Stortinget, som ville gitt Bergen kommune 326 800 000 kroner mer i frie midler – i tillegg til en rekke grep vi også vil gjøre lokalt i Bergen kommune. Grunnen til at vi gjør dette, er at det er viktig for Rødt å vise at verdiskapningen foregår her – og ikke i Oslo. Vi ser knapt døyten til pengene våre: Regjeringen kutter i overføringene til kommunene, samtidig som det forventes at vi skal gjøre stadig flere oppgaver.

Rødt ønsker å synliggjøre de faktiske behovene Bergen kommune tross alt har. Dessuten er det viktig å understreke at det er i kommunene vi faktisk kan bekjempe forskjeller og fattigdom.

Kommunene står nemlig for noen av våre viktigste utjevningsmekanismer: Gode og rause velferdsordninger kan bidra til å dempe de økende forskjellene og den urettferdigheten som dagens brutale, kapitalistiske økonomi medfører. For å få til dette må vi beholde en større andel av skattepengene, og vi må omfordele disse slik at de som har lite får mer og de som har mye får mindre.

Bergen kommune kan ikke utjevne de store økonomiske forskjellene eller stanse klimakatastrofen alene, men også vi må gjøre noe. På mange måter er vi best rustet til det, med nærhet til de som får kjenne endringer i både økonomi og klima på kroppen.

Rødt mener denne formen for budsjettering er langt mer etterrettelig enn andre, mer kreative budsjetteringsformer der partier lener seg på fantasifulle innsparinger gjennom «digitalisering» og «effektivisering». Vi merker oss dessuten at det opp gjennom tidene har dukket opp midler i siste liten grunnet skatteoverføringer eller «åpninger» for å bruke kommunens utbytte. Vårt mål er i stedet å vise hvordan makt og rikdom kan fordeles annerledes både mellom fattige og rike og mellom Bergen og Oslo.

Rødt legger byrådets forslag til innstilling (med dets Tilleggsinnstilling 1 og 2) til grunn, der det finnes særlig mange gode tiltak innenfor idrett (gratisprisnippet videreføres). Videre supplerer Rødt med tillegg og endringer som kan leses i det følgende. Vi har fordelt postene på de ulike tjenesteområdene på driftsdelen, før vi tar for oss investeringsbudsjettet. Helt til slutt har vi et eget kapittel som tar for seg salderingen av vårt budsjett.

Tjenesteområder – drift

01A Barnehage

Nr	Tjenesteområde	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
1	01A	2020 2021 2022 2023	Redusert foreldrebetaling	+ 5.000.000 + 5.000.000 + 5.000.000 + 5.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
2	01A	2020 2021 2022 2023	Kutt i foreldrebetaling for smørelunsj i kommunale barnehager	+ 12.000.000 + 12.000.000 + 41.000.000 + 41.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
3	01A	2020 2021 2022 2023	Økt bemanning for barn under 1 år	+ 3.000.000 + 3.000.000 + 3.000.000 + 3.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
4		2020 2021 2022 2023	Økte utgifter som følge av overdragelse av private barnehager (økte pensjonskostnader)	+ 15.000.000 + 15.000.000 + 15.000.000 + 15.000.000		
Totalt	01A	2020		+35.000.000		

Rødt ønsker at barnehage skal bli billigere, og på sikt gratis. Maksprisen for barnehage har passert 3000 kroner, og vi vet at moderasjonsordningene ikke treffer godt nok. Rødt vil også kutte foreldrebetalingen for smørelunsjen i de kommunale barnehagene, som i dag fungerer som en ekstra kostnad i tillegg til den generelle prisstigningen.

Rødt vil også styrke bemanningen i barnehagene, og vil særlig peke på behovet for økt bemanning for barn som begynner i barnehagen før de har fylt ett år, og budsjetterer for to barn per voksen ut året – også etter at de har fulgt ett år. Se ellers tjenester for spesialpedagogikk for en styrking av disse tjenestene (også innenfor barnehagefeltet).

01B Skole og SFO

Nr	Tjenesteområde	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
5	01B	2020 2021 2022 2023	Innføring av gratis SFO for førsteklassinger	+ 100.000.000 + 100.000.000 + 100.000.000 + 100.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
6	01B	2020 2021 2022 2023	Oppstart prøveprosjekt med skolelunsj på skoler med kjøkken	+ 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	01B	2020		+102.000.000		

Rødt mener det er mulig å gjennomføre Aps valgløfte, som dessuten fikk flertall i Bergen bystyre våren 2019, nemlig å innføre gratis SFO for førsteklassinger. I tillegg vil vi jobbe for gratis skolemat. Vi vet at dette er en dyr reform som krever økte statlige midler, men mener at kommunen allerede nå kan sette i gang med pilotprosjekter for å se hvordan en slik ordning vil kunne fungere.

01C Spesialpedagogiske tjenester

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
7	01C	2020 2021 2022 2023	Økning spesialpedagogiske tjenester barnehage	+ 3.000.000 + 3.000.000 + 3.000.000 + 3.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
8	01C	2020 2021 2022 2023	Økning spesialpedagogiske tjenester skole	+ 7.000.000 + 7.000.000 + 7.000.000 + 7.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	01C	2020		+10.000.000		

Sammenlignet med andre storbyer har Bergen kommune et underforbruk av spesialpedagogiske tjenester. Rødt ønsker å styrke disse for å ligge på et mer forsvarlig nivå enn vi gjør i dag. Derfor foreslår vi å styrke disse tjenestene.

02 Barnevern

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
9	02	2020 2021 2022 2023	Generell styrking av barnevernstjenesten	+ 6.200.000 + 2.200.000 + 6.200.000 + 6.200.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	02	2020		+6.200.000		

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering

I flere budsjetter har barnevernet vært skadelidende – til tross for at de som jobber der gjør en utrolig viktig og ofte vanskelig jobb som er ressurskrevende. Å neglisjere denne posten er i realiteten det samme som å skyve problemet fremover i tid. De menneskelige kostnadene forsvinner dessuten ikke, men de kan forsterkes hvis ikke tjenestene er gode nok.

03A Tjenester til eldre

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
10	03A	2020 2021 2022 2023	Styrke hjemmetjenestene	+ 8.000.000 + 8.000.000 + 8.000.000 + 8.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	03A	2020		+8.000.000		

Rødt foreslår å styrke hjemmetjenestene for eldre. Kommunen må ta ansvar og sette en stopper for private bemanningsbyråer innenfor eldreomsorg. Det er en skandale hvordan disse velferdsprofitørene tjener seg rike på å dumpe lønninger for de ansatte, samtidig som de eldre får stadig flere å forholde seg til på grunn av de midlertidige ansettelsene.

03B Tjenester til funksjonshemmede

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
11	03B	2020 2021 2022 2023	Reversere kutt, styrke tjenestene	+ 10.000.000 + 10.000.000 + 10.000.000 + 10.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
12	03B	2020 2021 2022 2023	Innføre en kommunal ordning med BPA også for mennesker som har passert pensjonsalder	+ 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	03B	2020		+12.000.000		

03D Psykisk helse

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
13	03D	2020 2021 2022 2023	Tilskudd ROS	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	03D	2020		+500.000		

04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
14	04B	2020 2021 2022 2023	Gjeninnføre 80 prosentregelen	+ 25.000.000 + 25.000.000 + 25.000.000 + 25.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
15	04B	2020 2021 2022 2023	Heve sosialhjelpsatsene til SIFO-nivå	+ 40.000.000 + 40.000.000 + 40.000.000 + 40.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	04B	2020		+65.000.000		

Rødt vil som kjent ta drastiske grep for å bekjempe fattigdommen i Bergen. Den eneste måten å gjøre dette på er å gi de som har lite mer penger. Kun bedre økonomi kan hjelpe mennesker ut av fattigdom. Derfor foreslår Rødt både å heve SIFO-satsene og gjeninnføre den såkalte 80 prosentregelen, som sikrer varig trygdede å ha 80 prosent av minstepensjon disponibelt etter at boutgifter er dekket.

05A Forebyggende helsearbeid

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
16	05A	2020 2021 2022	Reversere kutt i Senter for migrasjonshelse	+ 3.300.000 +7.700.000 +11.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
Totalt	05A	2020		+3.300.000		

Rødt er forferdet over byrådets forslag om å kutte i penger til Senter for migrasjonshelse. Tjenesten skaffer i dag mange titalls millioner til andre etater utenfor sitt virkeområde, med bakgrunn i den viktige kartleggingen de gjør og oppfølgingen de gjennomfører for både asylsøkere og flyktninger som allerede har kommet til Bergen eller vil komme de neste årene. Selv tallet på flyktninger går ned, har vi stadig et ansvar for å følge opp de som allerede har kommet. I så måte er senteret helt uunnværlig.

08 Samferdsel

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
17	08	2020 2021 2022 2023	Opprette gratisbuss i Bergen sentrum, driftsmessige konsekvenser	+ 8.900.000 +8.900.000 +8.900.000 +8.900.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	08	2020		+8.900.000		

Rødt vet at Vestland fylke er i en enda mer presset situasjon enn Bergen. Dette vil gå utover kollektivtilbudet i Bergen. Blant annet står servicelinjene i fare for å legges ned. Det er dumdristig å sette sin lit til fylkeskommunen i denne saken. I stedet bør Bergen gå foran og innføre en gratisbuss i Bergen sentrum, som er tilgjengelig for alle uavhengig av størrelsen på lommeboken eller funksjonsevnen. En slik buss kan dekke områder som verken nå eller i fremtiden vil ha særlig god kollektivdekning: Møhlenpris, Nordnes og indre Sandviken. Uansett hvilken av de to traseene man velger for bybanen, vil dekningen være relativt dårlig i disse helt sentrale og tett bebygde bystrøk.

09 Boligtiltak

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
18	09	2020 2021 2022 2023	Kutt i husleien for de kommunale boligene	+ 8.000.000 +8.000.000 +8.000.000 +8.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	09	2020		+8.000.000		

Nr	Tjene- ste- områ- de	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering

Når de kommunale boligene følger «gjengs leie», følger de i praksis markedspris. Dermed opererer Bergen kommune som en hushai på boligmarkedet, og de som leier boligene får en skjult eiendomsskatt gjennom de høye leieprisene. De kommunale boligene har dessuten ikke vært gjenstand for kartlegging i forbindelse med vedlikeholdsetterslepet på boligmassen til Bergen kommune. Rødt mistenker at leietakere i de kommunale boligene betaler dyrt for en svært dårlig standard. Derfor vil vi stoppe prisstigningen og legger inn generelle økninger som kan bidra til dette.

Det er dessuten et selvstendig mål for Rødt å drive aktiv boligpolitikk, fremfor å overlate boliger til markedsmekanismene. I virkeligheten er boligmarkedet en forskjellsmaskin – et spekulasjonsobjekt som er med å øke avstanden mellom de som har stor arv og mye formue og vanlige folk.

11A Lærlinger

Nr	Tjen- este- områ- de	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
19	11A	2020 2021 2022 2023	Økt støtte for å oppnå målsetning om lærlingegaranti	+ 1.000.000 +1.000.000 +1.000.000 +1.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	11A	2020		+1.000.000		

11B Arbeidsmarkedstiltak

Nr	Tjen- este- områ- de	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
20	11B	2020 2021 2022 2023	Forsøk med sekstimersdag	+ 5.300.000 +5.300.000 +5.300.000 +5.300.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
21	11B	2020 2021 2022 2023	Innføre ordning med kultursommerjobb	+ 2.000.000 +2.000.000 +2.000.000 +2.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	11B	2020		+7.300.000		

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering

Rødt ønsker å teste ut sekstimersdag for mennesker over 60 år i yrker som er spesielt krevende. Vi tenker her på f.eks. renhold, hjemmetjenester eller barnehage, hvor de ansatte sjelden står i yrket frem til pensjonsalder. Yrker som også er typisk kvinnedominerte. Rødt mener at denne gruppen bør få jobbe 80 prosent for 100 prosent lønn.

12A Kultur

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
22	12A	2020 2021 2022 2023	Reversere kutt og styrke Kulturskolen for barn og unge	+ 10.000.000 +10.000.000 +10.000.000 +10.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
23	12A	2020 2021 2022 2023	Støtte Fyllingsdalen teater	+500.000 +500.000 +500.000 +500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
24	12A	2020 2021 2022 2023	Støtte Skeiv Verden	+500.000 +500.000 +500.000 +500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	12A	2020		+11.000.000		

I Tilleggsinnstilling 2 foreslår byrådet å øke prisene for Kulturskolen ytterligere. Skolen er dyr nok som den er, køen er lang og nye, private aktører utfordrer den kommunale Kulturskolen. Dette er et demokratisk problem, fordi ordningen er ment som en del av den offentlige opplæringen (nedfelt i Opplæringsloven) og burde være tilgjengelig for barn og unge helt uavhengig av størrelsen på foreldrenes lommebok. Når den offentlige Kulturskolen utraderes, blir kulturen forbeholdt overklassen. Den blir simpelthen fattigere.

15 Bystyrets organer og administrasjon

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
25	15	2020 2021	Kutt i politikerlønnninger	- 10.000.000 -10.000.000	Se saldering	Fremmet av:

Nr	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
		2022 2023		-10.000.000 -10.000.000		Rødt
26	15	2020 2021 2022 2023	Avvikling byrådsmodellen (bl.a. kutt i rådgiverstillinger)	-20.000.000 -20.000.000 -20.000.000 -20.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt	15	2020		-30.000.000		

Rødt vil kutte kraftig i politikerlønningen. Vårt primære standpunkt er at disse skal ligge på gjennomsnittet for KS-området, som i dag er om lag 490.000.000 kroner. I tillegg vil Rødt avvikle den udemokratiske byrådsmodellen. Vi ønsker også å si nei til nye direktørstillinger for øvrig, samt å fryse lønnsnivået på toppen, selv om dette kan være vanskeligere å tallfeste (sorterer under «21 Sentrale budsjettposter»). Skal vi ta kampen mot forskjells-Norge, må den også innebære at politikerne ikke skal innvilge seg selv lønninger som er nærmer seg millionklassen.

Tjenesteområder – investering

Nr.	Tjeneste-område	År	Beskrivelse av tiltak	Endringer	Inndekning	Votering
27	01A	2020	Oppkjøp private barnehager	+ 200.000.000 (svært usikkert tall)	Låneopptak	Fremmet av: Rødt
28	08	2020	Etablere gratisbussen i Bergen sentrum	+ 20.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
29	08	2020	Styrke arbeidet med å etablere flere gang- og sykkelfelt	+500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
30	08	2020	Etablere flere miljøfartsdumper	+500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
31	10C	2020	Etablere Løgstien som hundepark	+500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
32	10C	2020	Omgjøre parkeringsareal til grønne lunger, eksempelvis på Nøstet	+500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
33	10C	2020	Innkjøp av annet materiell til fallunderlag (ved etablering av lekeområder og parker)	+100.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
34	10D	2020	Økte midler til flomsikring	+500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
35	12A	2020	Oppkjøp Clementsgaarden og opprettelse av kulturhus på Årstad	+5.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
36	12A	2020	Erverv Kjødetomten	+40.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
37	12A	2020	Oppgradering KODEs magasiner	+500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
38	12B	2020	Fortgang i opprettelsen bydelsbibliotek i indre Laksevåg	+10.000.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
39	18A	2020 2021 2022 2023	Økte midler til oppgradering vann og avløp	+500.000 +500.000 +500.000 +500.000	Se saldering	Fremmet av: Rødt
Totalt		2020		+78.600.000		

Flere av tiltakene for at Bergen skal bli en mer klima- og miljøvennlig by som er bedre rustet til å møte fremtidens klimautfordringer finner vi på investeringssiden. Dette handler om å tilrettelegge for myke trafikanter som fotgjengere og syklist,er,

redusere antall parkeringsplasser, samt gi plass til grønne lunger og parker. Gratisbussen er også trukket frem som et eksempel på en rettferdig klima- og miljøpolitikk.

I tillegg foreslår Rødt å kjøpe opp private barnehager. Summer på et slikt kjøp er vanskelig å forutse. Men kostnaden er i praksis ikke spesielt stor for kommunen. I dag finansierer vi i stor grad lånene til private barnehager. Ved å kjøpe opp ideelle aktører, så som f.eks. Akasia, vil vi i stedet betale ned på eget lån. I Fylkesmannens kommentar til Bergens budsjett fra i fjor, pekes han spesifikt på denne problemstillingen:

«Kommunen har et moderat nivå på lånegjelden, for eksempel målt per innbygger. Dette må ses i sammenheng med at kommunen i relativt stor grad har organisert virksomhet gjennom private eiere, for eksempel gjennom private barnehager. Kommunen sin lånegjeld sammenlignet med andre kommuner kan derfor gi inntrykk av å være lavere enn det som er reelt.» (Fylkesmannen i brev til kommunen 28.2.2019, s. 4)

Rødt mener Bergen har muligheten til å ta større kontroll over barnehagene. I dag er 70 prosent av disse private, og den eneste måten å bekjempe de kommersielle aktørene i en tid der barnetallene går ned, er å kjøpe opp private barnehager. Denne politikken er slett ikke økonomisk uansvarlig for Bergen kommune. Tvert imot vil det bidra til en trygg økonomisk styring av barnehagesektoren – ikke minst for de som jobber i barnehagene.

Saldering

Rødt arbeider for at Bergen vil få et mer rettferdig skattesystem på eiendom og næring. Vår modell er som følger:

Eiendomsskatt

Ettersom Eiendomskatteloven §13 forbyr økning av sats på mer enn 1 promille per år, foreslår vi en innfasing over flere år.

2020-budsjettet

Boligsats: 3,6 ‰

Næringssats: 6 ‰

Bunnfradrag: 1.600.000

Inntektsendring: +10.000.000

Boliger skjermet av eiendomsskatt: 28%

2021-budsjettet

Boligsats: 4,6 ‰

Næringssats: 7 ‰

Bunnfradrag: 2.000.000

Inntektsendring: +12.000.000

Boliger skjermet av eiendomsskatt: 42%

2022-budsjettet

Boligsats: 5 ‰

Næringssats: 7 ‰

Bunnfradrag: 2.100.000

Inntektsendring: +7.000.000

Boliger skjermet av eiendomsskatt: 46%

Dette gir oss en inntekt på +10.000.000 kroner ekstra i 2020.

Andre kutt

Som det fremgår av driftsbudsjettet, ønsker Rødt å kutte med til sammen 30.000.000 kroner det neste året.

Økte «overføringer»

Som nevnt innledningsvis ville Rødts alternative forslag til budsjett innebære at Bergen kommune beholdt 326 800 000 kroner det neste året.

Eiendomsskatt	10.000.000
Administrative kutt	30.000.000
Økte tilbakeføringer	326.800.000
SUM	356.800.000

De totale kostnadene til drift og investeringer (sett bort fra låneopptak) i Rødts budsjett er på henholdsvis **278.200.000** (sett bort fra innsparingene) og **78.600.000**, som salderes med de nevnte **356.800.000**. Dette er altså å anse som endringer eller tillegg til byrådets budsjett. Vi forutsetter at de fleste driftsmessige tjenester og øvrige investeringer går som før.